

En bild berättar

BRO, Centrum i nuvarande Lysekil kommun under ca 1000 år

Foto Morgan Sandström

I några artiklar skall Stångenäs hembygdsförening berätta om en del av byggnaderna som ses på bilden ovan. Bro, som var centrum i nuvarande Lysekil kommun under ca 1000 år, från vikingatid till en bra bit inpå 1800-talet. Gården Näverkärr, längst ut på Härnäset har anor från vikingatid, och på 1700-talet köpte amiral Strömstierna Vese, både Bohus Malmön och fiskeläget Lysekil, samtidigt på ett bräde.

Första delen om Bro kyrkby.

Skolorna i kyrkbyn.

Kitty Sjöberg, Brodalen, berättar lite om sina skolår i Bro skolor.

”I Bro småskola, gick jag från 1938, min lärarinna hette Elin Hansson, från Gåsö. En annan lärarinna i skolan var Agnes Högden, från Bovallstrand. I småskolan fanns 2 klassrum, ett till vardera läraren, och i Agnes klassrum blev senare realskola. (Se tidningsurklipp längre ned i texten. Ur Bohusläningen 1942.)

Till höger, småskollärarinnan Elin Hansson, bördig från Gåsö. Lärarinna i 40 år. Började i Bro 1916 och var verksam där fram till pensioneringen 1947 06 13.

Vi skolbarn fick gå till Bro ålderdomshem, (nuvarande Villa Bro), en gång i månaden, för att duscha och bada. På den tiden hade vi inga badkar hemma. På hemmet bodde en liten gumma, som kallades "Polly i berget", Vi skolbarn tyckte att hon var lite udda, så vi var rädda för henne, vilket vi förmodligen inte alls hade behövt vara. Föreståndarinnan på hemmet hette, syster Frida Kristiansson.

I huset intill småskolan bodde en äldre dam, som hette fröken Andrén, dit gick vi och köpte äpplen, en liter kostade 5 öre, fast pojkarna kom billigt undan, för de pallade i stället i

hennes trädgård. I fröken Andréns hus, hade det tidigare legat ett postkontor. På 1950- talet bodde paret Lakatus, från Öst-Europa, i samma hus. Paret odlade grönsaker och hade höns. I mellanskolan var Nisse Bengtsson lärare. Jag gick aldrig i mellanskolan. min klass fortsatte till skolan närmast kyrkan, från klass 3, tills vi slutade skolan, när vi var 14 år. min magister hette Sundgren."

Stångenäs hembygdsförening
Fotoarkiv Sven Rydstrand

Realskolan i Bro startar tisd. 1 sept

16 elever från Bro, Brastads och
Tossene kommuner deltaga.

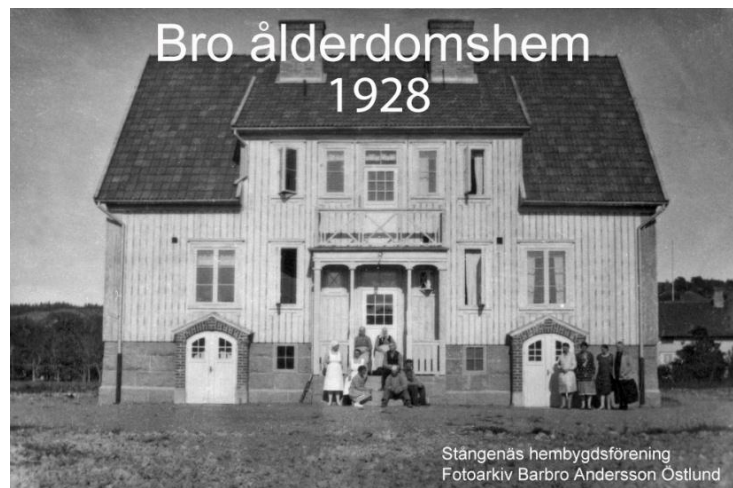
Den förut omnämnda korrespondens-realskolan i Bro kommer att taga sin början tisdagen den 1 september, meddelar folkskollärare Bengtsson, som haft hand om organisationen av denna. Såsom lokal har man fått disponera en lärosal i Bro skola, som inte användes för undervisningen i denna, och ledare för undervisningen kommer att bli fröken Stina Karlsson, Vislanda, en f. d. elev vid Hermödsinstitutet.

16 elever voro på lördagen anmälda till skolan, meddelar hr Bengtsson, majoriteten eller nio stycken äro från Bro-dalen och Hallinden, sex från Brastad och en från Tossene. Denne senare kommer att gå i skolan under vissa dagar i veckan för att slippa inkvartering i Bro. De anmälda eleverna äro:

Kurt Staxäng, Kerstin Hjort, Ebba Friberg, och Sören Nilsson från Bro-dalen, Stig Sjöberg, Anne-Marie Sjöberg, Göte Gustafsson, Maj-Britt Henriksson och Rune Andersson, Hallinden, Hans Johansson, Elof Olsson, Frank Tobiasson, Siv Hansson, Elsa Johansson, John Karlsson, Brastad, samt Elin Karlsson från Tossene.

Lite historik om skolorna och ålderdomshemmet.

Den Gillerstedtska skolan, som var den första fasta skolan, låg intill där småskolan byggdes 1923. En del av virket från den gamla skolan återanvändes i den nya. 1942-1946 användes en skolsal för elever i en korresponderande realskoleklass. Eleverna kom från både Bro och Brastad . Senare köpte kyrkan in skolan och byggde om den till Bro församlingshem, som blev invigt 1974.

Stångenäs hembygdsförening
Fotoarkiv Barbro Andersson Ostlund

Brodalen 1920-tal
Post och Telegrafstation

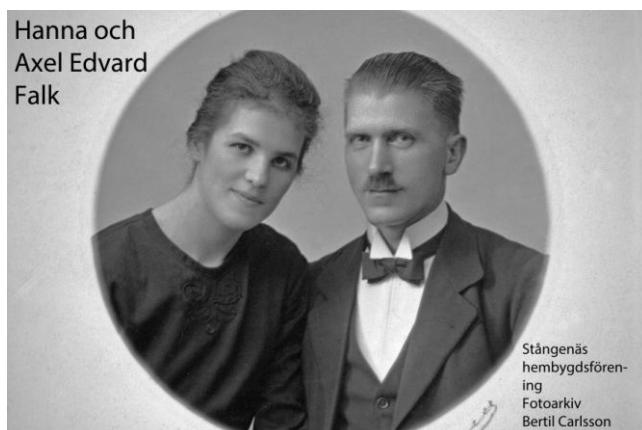
**Till vänster Andréns hus med
post och telegrafstation.**

Bro skola 1939

**Till vänster Bro skola 1939, barn
födda 1930-1931. Översta raden:
Stig Harrysson, Sture Olsson,
Uno Olsson, Sten Edgar Staxäng,
Elin Hansson lärare, Ture
Alexandersson, Yngve Olsson,
Kurt Gustavsson, Asta
Johansson, Märta Sjöberg, Lars
Perlinger, Arnold Fredriksson,
Lars Olsson, Sigvard Jönsson,
Sigvard Staxäng, Märta,
Rut Svensson, Margit
Brunström, Ellen Johansson,
Kerstin Lindberg, Aina
Johansson. Kitty Olsson
artikelförfattare, Rose Marie
Jonsson, Karin Hjelm.**

Huset närmast församlingshemmet, beboddes på 1800-talet av klockaren J.F. Andrén, med familj. 1875 byggde Andrén en lokal där för posten i Bro. Han efterträddes av dottern Alma 1890. Hon skötte poststationen till 1915, då den flyttades ner till stationssamhället Brodalen. Hos Andréns uppfördes den första telegrafstationen 1893. Ester Andrén förestod den, till dess den flyttades till det gamla mejeriet, bortom Bro kyrka. Huset köptes så småningom, av dåvarande arrendatorn på Bro prästgård, Knut Axelsson med fru Judith. De byggde om och till huset, de flyttade dit när de upphörde med jordbruket, det har varit flera ägare där sedan och huset är till salu idag.

Hanna och
Axel Edvard
Falk

Folkskolan som låg i mitten, fanns i början på 1900-talet. 1903 kom Axel Falk dit som lärare, På övervåningen hade Bro kommun ett rum, för sina sockenstämmor, (innan kommunalhuset i Brodalen byggdes). Där var också en slöjdsal på övervåningen. Fastigheten såldes i mitten av 1970-talet, till privatbostad.

Bakom skolan låg Bro ålderdomshem, idag Villa Bro. Den byggdes 1928 av bröderna Karl och Axel Vallin, Hallinden, med inventarier kostade den 40 000 kr. 1946 byggdes det till så 22 personer fick plats där.

Den nya skolan som idag är i bruk som förskola och för lågstadiet, blev uppfört 1936. Läraren Axel Falk, med familj, flyttade då dit från den gamla skolan. 1999 byggdes skolan om och till för en kostnad av 6,5 milj. kr. Det är den enda skola i Bro socken, som är i bruk.

Kitty Sjöberg

Bro ålderdomshem tidigt 1950 tal. Personal och inneboende. Fr.v. Ella Mellgren, Frida Kristiansson föreståndarinna, Herman Karlsson, August Nilsson, Johan dräng på Tveten, Greta Mellqvist, Sittande fr.v. Justina i Skorve, Emilia i Tveten, Augusta Rylander, "Perse-Laura", Anna Johansson i Bönn, okänd, Wilhelmina Johansson, bakom henne Arvid Karlsson, Selma Kjellberg, Hulda Karlsson Broberg. På byrån ligger Anna i Dankanes Karl XII:e bibel.